

MAKE RAMAKE RAMAKE RAMAKE RA
EMAKEREMAKEREMAKEREMAKER
RAMAKERAMAKERAMAKERAMAKE
ERAMAKERAMAKERAMAKERAMAK
KERAMAKERAMAKERAMAKERAMA
MAKERAMAKERAMAKERAMAKERRA
EMAKEREMAKEREMAKEREMAKER
RAMAKERAMAKERAMAKERAMAKE
ERAMAKERAMAKERAMAKERAMAK
KERAMAKERAMAKERAMAKERAMA

MAATILATALOUDEN
KEHITTÄMISRAHASTO

VUOSI-
KERTOMUS

MAKERA
2022

KERAMAKERAMAKERAMAKERAMA
MAKERAMAKERAMAKERAMAKERRA
EMAKEREMAKEREMAKEREMAKER
RAMAKERAMAKERAMAKERAMAKE
ERAMAKERAMAKERAMAKERAMAK
KERAMAKERAMAKERAMAKERAMA
MAKERAMAKERAMAKERAMAKERRA
EMAKEREMAKEREMAKEREMAKER
RAMAKERAMAKERAMAKERAMAKE
ERAMAKERAMAKERAMAKERAMAK
KERAMAKERAMAKERAMAKERAMA
MAKERAMAKERAMAKERAMAKERRA
EMAKEREMAKEREMAKEREMAKER
RAMAKERAMAKERAMAKERAMAKE
ERAMAKERAMAKERAMAKERAMAK
KERAMAKERAMAKERAMAKERAMA

Sisällysluettelo

Maatilatalouden kehittämisrahasto (Makera)	3
Tunnusluvut, Milj.€.....	3
1. Toimintakertomus	4
1.1. Johdon katsaus	4
1.2. Vaikuttavuus	6
1.2.1. Toiminnan vaikuttavuus	6
1.3. Toiminnallinen tehokkuus	8
1.4. Tuotokset ja laadunhallinta	8
1.4.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet	8
1.5. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	16
1.6. Tilinpäätösanalyysi	17
1.6.1. Rahoituksen rakenne.....	17
1.6.2. Käyttösuunnitelman toteutuminen.....	18
1.6.3. Tuotto- ja kululaskelma	19
1.6.4. Tase	20
1.6.5. Rahaston rahoituslaskelma	23
1.7. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	24
1.8. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	24
2. Tuotto- ja kululaskelma	25
3. Tase	26
4. Rahoituslaskelma	27
5. Liitetiedot.....	28
6. Allekirjoitukset	39

Maatilatalouden kehittämisrahasto (Makera)

Maatilatalouden kehittämisrahaston tarkoituksena on parantaa maatilatalouden rakennetta, edistää maaseutuelinkeinoja, parantaa maaseudun elinolosuhteita ja toimeentulomahdollisuuksia.

	Hallinnonala Maa- ja metsä- talousministeriö	Johtokunta 1.1.2022-31.12.2022	
 <p>Säädösperusta Laki maatilatalouden kehittämisrahastosta (657/1966)</p>	Minna-Mari Kaila (pj.), Ilkka P. Laurila (vpj.), Jyri Inha, Sanna Koivumäki, Marjatta Koskinen, Juha Lappalainen, Jonas Laxåback, Esko Leinonen 	<p>Varojen muodostuminen Määrärahasiirto valtion talousarviosta, lainojen korot ja lyhennykset</p>	<p>Varojen käyttö Investointi- ja muut avustukset, valtioneuvokset</p>

Tunnusluvut, Milj.€

	2022	2021	
Tuotot	2,20	4,20	
Kulut	36,70	69,80	
Varoja käytettävissä	146,40	127,50	
Lainojen korot ja lyhennykset	5,20	6,40	
Siirto talousarviosta	43,70	0,00	
Edelliseltä vuodelta siirtyneet sitomattomat varat	95,40	117,10	
Muut tulot	1,40	1,40	
Taseen loppusumma	353,90	344,10	
josta pitkäaikaiset lainasaamiset	12,60	14,70	
Taseen ulkopuoliset vastuut	123,30	134,40	
Menoja sidottiin	17,60	29,70	
josta avustuksia	14,90	18,30	
Investointiavustuspäätöksiä (kpl)	167	1 115	

1. Toimintakertomus

1.1. Johdon katsaus

Maatalouden toimintaedellytyksiä on horjuttanut maatalouden tuotantopanosten maailmanmarkkinoilla tapahtunut poikkeuksellinen kysynnän ja tarjonnan häiriötilanne, joka alkoi syksyllä 2021. Häiriötilanne johti muun muassa energian maailmanmarkkinahintojen huomattavaan nousuun (öljy, maakaasu, sähkö), globaaleiden raaka-aineiden ja energiaan suoraan kytkeytyvien maatalouden lannoitteiden osalta. Vuonna 2022 häiriötilannetta pahensi 24.2.2022 alkanut Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa. Eurooppa ei ollut valmis ostamaan Venäjältä energiaa entisissä määrin, mikä osaltaan nosti energian hintaa ja lisäsi siten hyödykkeiden tuotantokustannuksia. Kustannusten nousu kiihdytti euroalueen inflaatiota noin kymmeneen prosenttiin. Euroopan keskuspankin hintavakaustavoitteen mukaisesti inflaation tulisi olla kaksi prosenttia keskipitkällä aikavälillä. Kiihtynyt inflaatio ja Euroopan keskuspankin hintavakaustavoitteet johtivat kiristyneeseen rahapolitiikkaan, jonka seurauksena ohjauksorkoja on nostettu useampaan otteeseen vuonna 2022. Edellä mainitut toimintaympäristön muutokset johtavat osaltaan maatalouden maksuvalmiuden heikkenemiseen tilanteessa, jossa maatalouden tuotantokapasiteettia ylläpitäviä investointeja ei toteuteta muutoinkaan riittävästi. Lisäksi ruokaketjun jo nyt omalle toiminnalleen asettamat vastuullisuusvaatimukset tulevat lisääntymään ja maataloudelta tullaan edellyttämään investointeja vastuullisuustoimenpiteiden toteuttamiseksi.

Maatalouden äkillisesti heikentyneen kannattavuus- ja maksuvalmiustilanteen sekä hallituksen 17.11.2021 vuoden 2022 täydentävän talousarvioesityksen yhteydessä tekemän pöytäkirjamerkin­nän mukaisen selvityksen perusteella maatilatalouden kehittämisrahaston (Makera) johtokunta päätti valtioneuvostosta maatalojen maksuvalmiuslainoille annetun lain (232/2019) mukaisten maatalouden maksuvalmiuslainten valtioneuvoston käyttöön­otosta. Haku avattiin vuoden 2022 helmikuussa. Lain mahdollistamia valtioneuvostoa myönnettiin Makerasta 10,7 miljoonaa euroa 13,4 miljoonan euron lainapääomalle. Makeran varoin katetaan myös mahdolliset valtion maksettaviksi jäävät takausvastuut.

Maatalouden rakennetukia on aikaisemmin myönnetty sekä EU:n osittain rahoittamina että kokonaan kansallisena tukena Makeran varoista. Uuden Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan (CAP) suunnitelmakauden oli määrä alkaa vuonna 2021, mutta EU-tason valmistelu viivästyi. Uusi CAP-kausi käynnistyi vuoden 2023 alusta ja sen toimeenpano saadaan kokonaisuudessaan käyntiin vuoden 2023 aikana. Siirtymäkaudella 2021–2022 oli käytössä uuden rahoituskauden määrärahat, joiden käytössä sovellettiin maaseutuohjelman 2014–2020 tukijärjestelmiä. Vuonna 2022 maatalouden rakennetuet myönnettiin EU:n osittain rahoittamina ja lisäksi investointeja on tuettu EU:n elpymisvälineen rahoituksen turvin. Kokonaan kansallisesti rahoitetut investoinnit on myönnetty Makerasta.

Makera jatkoi maa- ja porotalouden rakennetukilakien mukaisten lainojen takaajana. Muu toiminta kuten tutkimus- ja kehittämishanketoiminta, tilusjärjestelyihin liittyvä maanhankinta sekä perus­kivistustoiminnan rahoittaminen jatkuivat tilikautena aiempien vuosien kaltaisena.

Makerasta myönnettiin avustuksia yhteensä noin 9,61 miljoonaa euroa. Yhteensä Makeran varoja sidottiin kertomusvuonna 17,60 miljoonaa euroa. Käytettävissä olevia varoja kertyi 146,35 miljoonaa euroa, kun varoihin lasketaan mukaan vuodelta 2022 siirtyneet sitomattomat varat.

Makeran takaustappioihin varautuakseen hallitus ohjasi valtion vuoden 2022 ensimmäisessä lisätalousarviossa 8,0 miljoonaa euroa maksuvalmiuslainojen takausvastuiden kattamiseen. Rahoituksen käyttötarkoituksesta johtuen maksuvalmiuslainoille myönnettävien valtiontakausten riski on korkeampi kuin rakennetukilain mukaisissa investointilainoista varten myönnettyissä takauksissa. Vuosina 2021 ja 2022 on käytetty maksuvalmiuslainojen takausvastuiden kattamiseen yhteensä noin 4,7 miljoonaa euroa.

Valtion vuoden 2022 toisessa lisätalousarviossa osoitettiin 35,7 miljoonan määräraha Makeraan. Tästä määrärahasta 35,0 miljoonaa euroa liittyy huoltovarmuutta ja vihreää siirtymää tukevaan kokonaisuuteen, josta 28,0 miljoonaa euroa on tarkoitettu maatilojen energiantuotantoon ja –käyttöön sekä muihin huoltovarmuuteen liittyviin investointeihin ja 7,0 miljoonalla eurolla mahdollistetaan maksuvalmiuslainojen voimassa olevan lainsäädännön mukaisen myöntövaltuuden täysimääräinen käyttö. Lisäyksestä 0,7 miljoonaa euroa on hallinnonalan sisäistä siirtoa valtion talousarvion momentilta 30.20.48 (Peltorakenteen kehittäminen) peltopankkipilotin toteuttamiseen Makerasta rahoitettavan tilusjärjestelytoiminnan maanostojen yhteydessä.

Valtion vuoden 2023 talousarvioon ei sisällynyt määrärahaa Makeraan tehtävää siirtoa varten.

Makeran käyttösuunnitelma vuodelle 2023 sekä toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2024–2027 hyväksyttiin rahaston johtokunnassa lokakuussa 2022. Vuonna 2023 on Makeran käyttösuunnitelmassa osoitettu sijoitusmenoihin 3,00 miljoonaa euroa ja kulutusmenoihin 15,05 miljoonaa euroa vuoden 2023 käyttösuunnitelman mukaisten menojen ollessa kokonaisuudessaan 18,05 miljoonaa euroa.

Maatilatalouden kehittämisrahaston toiminnan uudistustyötä on jatkettu Sanna Marinin hallitusohjelman mukaisesti vuonna 2022. Uusi CAP-suunnitelma vuosille 2023–2027 valmistui siten, että toimeenpanon aloittaminen on vuonna 2023 mahdollista. Sen yhteydessä maa- ja metsätalousministeriö on linjannut, että rakennetukilain mukaiset kokonaan kansallisesti Makerasta rahoitetut avustukset sekä peruskuivatustoiminnan tukeminen siirretään pääosin rahoitettavaksi CAP:n rahoituskehiksestä 2023 alkaen.

Luonnonvarakeskus (Luke) on tehnyt selvityksen Makeran uudistamisesta (Luken tutkimus 47/2020). Selvitystyössä tarkastellaan pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman mukaisesti Makeran tulevaisuuden vaihtoehtoja ja selvitetään rahaston toiminnan avoimuutta, kriteeristöä, vaikuttavuuden mittausta ja raportointia sekä johtokunnan kokoonpanoa. Selvityksen tekijät ovat esitelleet keskeisiä tuloksia maa- ja metsätalousministeriölle sekä Makeran johtokunnalle. Makeran uudistamistyötä on jatkettu maa- ja metsätalousministeriössä huomioiden selvityksen havainnot ja kehittämisideat.

Rahaston nykyisen johtokunnan toimikausi alkoi vuoden 2020 alusta.

Johtokunnan kokoonpano oli vuoden 2022 lopussa seuraava:

Puheenjohtaja

osastopäällikkö Minna-Mari Kaila

Varapuheenjohtaja

hallintojohtaja Ilkka P. Laurila

Jäsenet

lainsäädäntöneuvos Jyri Inha

Pysyvät asiantuntijat

asiakkuusjohtaja Risto Savolainen

neuvotteleva virkamies	Sanna Koivumäki	asiantuntija	Virpi Myllykoski
erityisasiantuntija	Marjatta Koskinen	yksikön päällikkö	Timo Lehtiniemi
tutkimuspäällikkö	Juha Lappalainen	yksikönjohtaja	Henrik Nuutila
toiminnanjohtaja	Jonas Laxåback	johtaja, maa- ja metsätalousasiakkaat	Teppo Pöllänen
yksikönjohtaja	Esko Leinonen		

Johtokunnan sihteeri

erityisasiantuntija	Aulis Kuusela
maaseutuekonomisti	Saara Meurasalo

Makeran johtokunta kokoontui kertomusvuoden aikana kaksi kertaa.

1.2. Vaikuttavuus

1.2.1. Toiminnan vaikuttavuus

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan yhteiskunnallisiksi vaikuttavuustavoitteiksi on asetettu mm. maaseudun säilyttäminen elinvoimaisena paikkana asua ja yrittää, biotaloutteen ja ruokaan perustuvien liiketoimintojen kilpailukykyisen kasvun edellytysten varmistaminen, luonnonvarojen kestävä käyttö sekä vastuullisuus. Rakennetukien ensisijaisena tavoitteena on maatalouden kannattavuuden ja kilpailukyvyyn turvaaminen. Makeraan on osoitettu merkittävä määrä lisärahoitusta, jolla on turvattu tuotantorakennetta parantavien, kustannuksia vähentävien sekä uuden teknologian ja prosessien käyttöönottoa tukevien investointien rahoitus ja panostettu erityisesti ympäristön tilaa, eläinten hyvinvointia sekä uusiutuvan energian käyttöä edistävien investointien rahoitukseen.

Maatalouden alkutuottajat voivat hyödyntää investointien mahdollistajana Makerasta kokonaan kansallisesti rahoitettavia takauksia ja rahoituksen luonteesta riippuen yhdistää niitä EU:n maaseuturahastosta avustuksina myönnettävään tukeen. Maatalouden rakennetukien mukaisten investointien turvaamiseksi myönnettyjen takausten rahastolle aiheuttama tappioriski vaikuttaa olevan verrattain pieni, mutta maaseutuyrittäjälle takaus voi olla ratkaiseva tekijä investoinnin toteutumiselle. Maa- ja metsätalousministeriössä ei ole tehty päätöstä osoittaa EU:n maaseuturahaston varoja rahoitusinstrumenttien käyttöön vuosille 2023–2027. Makerasta kokonaan kansallisesti myönnettävien maatalouden investointeihin kohdennettujen takausten rooli tulee jatkossa korostumaan investointien toteutumisessa entisestään.

Maatilojen, erityisesti kotieläintilojen määrän väheneminen jatkuu edelleen varsin nopeana. Maatalouden rakenteen ja tuottavuuden kehittämisessä investoinnit ovat ratkaisevassa asemassa. Investoinneilla korvataan tuotannosta poistuvaa kapasiteettia, jotta turvattaisiin kotimainen elintarviketuotanto. Samalla kun siirrytään entistä ajanmukaisemman ja tehokkaamman teknologian

käyttöön, voidaan myös parantaa tuotannon tehokkuutta, työn tuottavuutta, eläinten hyvinvointia ja yrittäjän jaksamista huomioiden entistä laajemmin ympäristöasiat ja esimerkiksi panostaa uusiutuvan energian käyttöön. Suuntaamalla tukea investointeihin tuki ohjautuu tulevaisuuteen panostaville ja toimintaa aktiivisesti kehittäville tiloille.

Tilojen keskikoko niin pinta-alan, eläinmäärien kuin tilakohtaisten tuotantomäärien perusteella mitattuna on kasvanut. Tilamäärän vähenemisestä huolimatta tuotannon kokonaismäärä on pysynyt lähes ennallaan. Luonnonvarakeskuksen tutkimuksen *Maatalouden rakennekehitys ja investointitarve vuoteen 2030* (Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 19/2017) mukaan maatalouden investoinnit ovat moottori, joka pitää maatalouden tuottavuuskasvun, elinkelpoisuuden ja tuotannon kokonaismäärän käynnissä. Investointien hiljentyessä nämä tekijät kääntyvät vähitellen laskuun ja vaikuttavat viimeistään muutaman vuoden viiveellä myös elintarviketeollisuuden kotimaisen raaka-aineen saantiin. Investointiavustusten rooli on investointien toteutumisen kannalta hyvin keskeisessä asemassa, sillä arvioiden mukaan jopa kaksi kolmasosaa investoinneista jäisi tekemättä ilman avustusta. Samalla on keskeistä varmistua siitä, että avustukset kohdentuvat pitkäkestoisiin ja tarkoituksenmukaisiin investointeihin.

Makeran maanostotoiminnan kehittämistä enemmän ilmasto- ja ympäristövaikutuksia huomioivaksi on jatkettu Sanna Marinin hallitusohjelman mukaisesti vuonna 2022. Luonnonvarakeskuksen selvityksen Peltopankkitoiminta tilusjärjestelyjen ja ilmastopäästöjen hillinnän apuvälineenä (Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 91/2021) mukaan ns. maapankki-toiminnalla olisi mahdollista toteuttaa merkittäviä kasvihuonekaasupäästövähennyksiä tilusjärjestelyjen yhteydessä. Tähän liittyen on valmisteltu pilottihanketta, jossa Makera toimisi ilmaston ja ympäristön kannalta merkittävien alueiden välittäjänä.

Makerasta myönnettävä tutkimus- ja kehittämisrahoitus muodostaa olennaisen osan ministeriön sitomattomasta tutkimus- ja kehittämisrahoituksesta. Tutkimus tuottaa tietoa ja innovaatioita maa- ja elintarviketalouden sekä maaseudun kehittämiseksi ja poliittisen päätöksenteon tueksi. Viime vuosina Makerasta myönnettävän tutkimusrahoituksen käytännön vaikuttavuuteen on kiinnitetty entistä enemmän huomiota. Vaikuttavuuden varmistaminen lähtee jo hakujen painopisteiden valinnasta. Hankkeilta edellytetään loppuraportoinnin yhteydessä myös toimintasuosituksia ("Policy brief"). Hankkeiden arviointi- ja valintaprosessissa on korostettu hankkeita, joissa yritykset ovat mukana, ja joilla on selvä kytkentä käytännönläheiseen kehittämiseen. Näin hankkeiden tulokset saadaan vietyä nopeasti ja tarkoituksenmukaisesti käytäntöön.

Rahoituksen avulla osallistutaan muiden keskeisten kansainvälisten rahoittajatahojen (EU:n ja pohjoismaisten rahoittajien väliset verkostot) kanssa laajoihin maaseutuelinkeinoja ja ruokaketjua koskeviin tutkimusohjelmiin. Euroopan unionin ja laajemminkin puitteissa tapahtuvaan tutkimukseen osallistuminen on perusteltua muun muassa sellaisissa globaaleissa aiheissa kuin ilmastomuutos ja sen tuomat vaikutukset, ruokaturva ja kestävä ruoantuotanto. Näillä on merkittävä vaikutus myös Suomen maaseutuelinkeinoihin ja ruokajärjestelmän kilpailukykyyn sekä vientimahdollisuuksiin.

1.3. Toiminnallinen tehokkuus

Maa- ja metsätalousministeriö on asettanut Makeran toiminnalle vuotta 2022 koskien seuraavat toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet;

1. Makeran johtokunnan tulee kiinnittää huomiota erityisesti siihen, että varat kohdennetaan tehokkaasti sellaisiin tukikohteisiin, joiden avulla edistetään hallinnonalan yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteutumista.
2. Makeran johtokunnan tulee toiminnassaan huomioida Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014–2020 tavoitteiden saavuttaminen siirtymäkaudena 2021–2022 ja varautua Makeran uuteen rooliin vuonna 2023 alkavalla CAP-suunnitelmakaudella.
3. Makeran johtokunnan tulee aktiivisesti kiinnittää huomiota rahaston maksuvalmiuden turvaamiseen sekä seurata rahaston vastuulle jäävien takaustappioiden määrän kehitystä.
4. Makeran johtokunnan tulee kiinnittää huomiota, että tilintarkastuskertomuksessa ja MMM:n tilinpäätöskannanotossa esiin nostetut seikat huomioidaan rahaston toiminnassa.

Maatilatalouden kehittämisrahaston johtokunta ei asettanut rahastolle toiminnallisia tavoitteita kertomusvuodelle.

Makeran johtokunta on todennut maa- ja metsätalousministeriön asettamat toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet ja katsoo, että näitä tavoitteita on toteutettu rahaston toiminnassa.

Makeran tehtäviä hoidettiin maa- ja metsätalousministeriössä, Ruokaviraston eri osastoilla ja Valtiokonttorissa. Päätöksiä Makeran varoista tehtiin maa- ja metsätalousministeriössä, Ruokavirastossa sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa.

1.4. Tuotokset ja laadunhallinta

1.4.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Investointien rahoitus

Maatalouden investointiavustusten rahoitus on ollut kahdesta rahoituslähteestä koostuva kokonaisuus, jonka pohjana on ollut Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2014–2020. Uusi yhteisen maatalouspolitiikan rahoituskausi 2021–2027 alkoi siirtymäkaudella 2021–2022, jonka aikana olivat käytössä uuden rahoituskauden määrärahat, mutta jolloin sovellettiin maaseutuohjelman 2014–2020 tukijärjestelmiä. Vuonna 2022 maatalouden investoinnit ja tilanpidon aloittamisen tukeminen rahoitettiin EU-osarahoitteisena talousarvion momentilta 30.10.40 (Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset) ja korkotukilainat momentilta 30.10.41 (Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki). Kansallisesti Makerasta rahoitettiin ainoastaan peruskuivatusta ja poro- ja luontaiselinkeinojen rahoituslain sekä kolttalain mukaisia hankkeita. Lisäksi eräisiin porotalouden ja

luontaiselinkeinojen rahoituslain sekä kolttalain mukaisiin kohteisiin oli mahdollista myöntää valtionlainoja Makeran varoin.

Kertomusvuonna maatalouden investointiavustusten rahoitusta osoitettiin EU- osarahoitteisena valtion talousarviosta. Momentilta 30.10.40 osoitettiin myöntämisvaltuutta rakennetukien toimeenpanoa varten 77,0 miljoonaa euroa ja maaseuturahaston elpymisvälineestä osoitettavissa olevaa myöntämisvaltuutta 30,3 miljoonaa euroa. Lisäksi vuodelta 2021 sitomatonta myöntämisvaltuutta oli kaikkiaan käytössä 7,2 miljoonaa euroa. Siten EU-osarahoitteisiin rakennetukiin oli käytettävissä yhteensä 114,5 miljoonaa euroa, josta sidottiin 106,7 miljoonaa euroa (taulukko 1a.).

Investointiavustuksen tukikohteittain taso vaihteli 10:stä 40 prosenttiin, nuorilla viljelijöillä 10:stä 50 prosenttiin. Kaikkiaan vuonna 2022 tehtiin 2892 kappaletta myönteistä maatalouden investointiavustuspäätöstä, joilla myönnettiin avustusta yhteensä noin 100,7 miljoonaa euroa. Kielteisiä päätöksiä tehtiin 275 kappaletta. Maatalousinvestointeja ei rahoitettu kertomusvuoden aikana lainkaan Makerasta.

Lisäksi porotalouden ja luontaiselinkeinojen sekä kolttalain tukiin kului 2,6 miljoonaa euroa, josta nuoren elinkeinoharjoittajan EU-osarahoitteista avustusta oli 0,3 miljoonaa.

Maatalouden investointiavustusten lisäksi valtion talousarviosta myönnettiin mm. EU-osarahoitteisena rakennetuista annetun lain mukaisia maatalouden tilanpidon aloittamistukia 195 kappaletta ja porotalouden sekä luontaiselinkeinojen rakennetukilain mukaisia aloitustukia 12 kappaletta.

Taulukko 1a. EU-osarahoitteiset tuet (mukana 2021–2022 elvytysvarat), maatalous ja porotalous 2020–2022

	2020		2021		2022	
	kpl	milj. euroa	kpl	milj. euroa	kpl	milj. euroa
Nuoren viljelijän aloitustuki	245	7,39	239	7,30	195	5,71
Nuoren elinkeinoharjoittajan aloitustuki	11	0,32	11	0,27	12	0,30
Energiantuotannon rakentamisinvestoinnit	29	0,91	352	11,82	990	30,56
Kasvihuonetuotannon rakentamisinvestoinnit	66	6,72	64	7,30	70	7,23
Lihasiipikarjatalouden rakentamisinvestoinnit	18	4,61	11	2,74	9	2,00
Lypsy- ja nautakarjatalouden rakentamisinvestoinnit	106	14,94	184	26,79	153	19,46
Maataloustuotteiden myyntikunnostuksen koneet ja laitteet	8	0,28	19	0,58	22	0,83
Maataloustuotteiden myyntikunnostuksen rakentamisinvestoinnit	0	0,02	7	0,51	6	0,18
Sikatalouden rakentamisinvestoinnit	7	1,39	32	4,06	29	7,29
Työympäristöä ja ympäristön tilaa edistävät koneet ja laitteet	50	0,93	247	4,35	252	5,18
Työympäristöä ja ympäristön tilaa parantavat rakentamisinvestoinnit	7	0,31	74	1,87	73	1,37

Muut (kuivaajat, yhteiskoneet, tuotantohygienia, eläinten hyvinvointi, mehiläistalous)	45	0,58	452	10,86	1288	26,59
Yhteensä	592	38,40	1692	78,45	3099	106,70

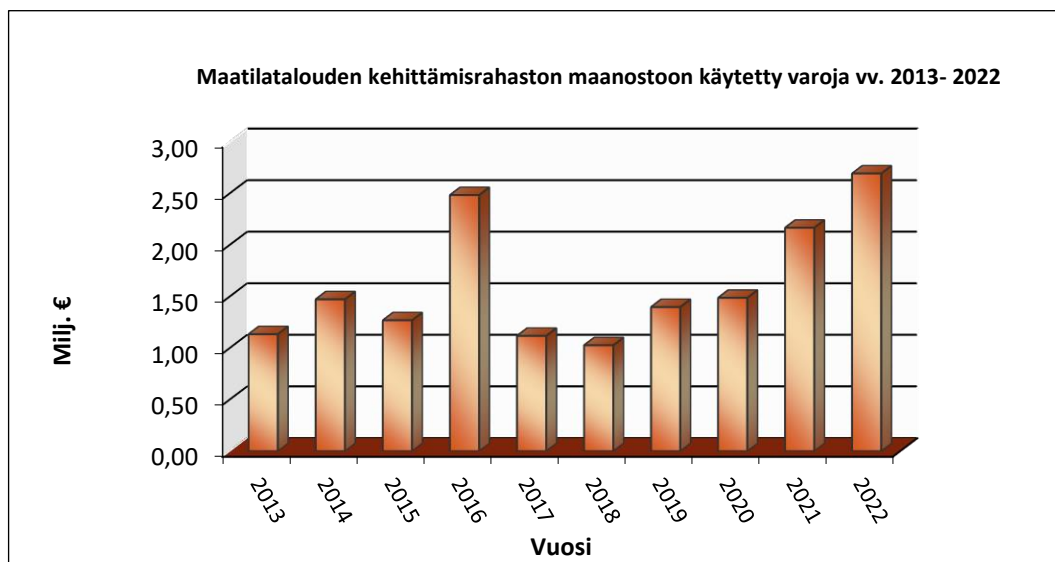
Taulukko 1b. Makerasta kansallisesti rahoitetut tuet, maatalous ja porotalous 2021–2022

	2020		2021		2022	
	kpl	milj. euroa	kpl	milj. euroa	kpl	milj. euroa
Hevostalouden rakentamisinvestoinnit	1	0,06	0	0,00	0	0,00
Konevarastojen rakentamisinvestoinnit	23	0,44	29	0,51	0	0,00
Kuivaamoiden rakentamisinvestoinnit	124	5,33	0	0,00	0	0,00
Lammas- ja vuohitalouden rakentamisinvestoinnit AB-alue	2	0,07	0	0,00	0	0,00
Lammas- ja vuohitalouden rakentamisinvestoinnit C-alue	2	0,67	0	0,00	0	0,00
Mehiläistalouden koneet ja laitteet	2	0,01	0	0,00	0	0,00
Mehiläistalouden rakentamisinvestoinnit	4	0,07	0	0,00	0	0,00
Sadonkorjuukoneen hankinta yhteiskäyttöön	6	0,17	0	0,00	0	0,00
Salaojitus	725	10,00	599	7,34	0	0,00
Tuotantohygieniaa ja eläinten hyvinvointi parantavat investoinnit	177	3,29	0	0,00	0	0,00
Tuotantohygieniaa, eläinten hyvinvointia edistävät koneet ja laitteet	81	0,97	0	0,00	0	0,00
Tuotantovarastojen rakentamisinvestoinnit	295	11,11	208	6,21	0	0,00
Turkistalouden investoinnit	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Porotalouden ja luontaiselinkeinojen sekä kolttalain tuet	245	2,18	279	2,34	182	2,30
Lypsykarjatalouden rakentamisinvestoinnit AB-alue kansallinen	42	8,58	0	0,00	0	0,00
Lypsykarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue kansallinen	137	30,30	0	0,00	0	0,00
Broilerihalli	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Lihakarjatalouden rakentamisinvestoinnit AB-alue	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Lihakarjatalouden rakentamisinvestoinnit C-alue	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Sikatalouden rakentamisinvestoinnit	35	9,52	0	0,00	0	0,00
Energiantuotannon rakentamisinvestoinnit	304	10,40	0	0,00	0	0,00
Muut myyntikunnostusta, työympäristö ja ympäristön tilaa parantavat investoinnit	249	5,60	0	0,00	0	0,00
Yhteensä	2454	97,88	1115	16,40	182	2,30

Maanostotoiminta

Rahaston maanhankinta liittyy tilusjärjestelytoimintaan, jonka suuruusluokka on vuositasolla noin 400 hehtaaria. Maata ostetaan ja myydään lähinnä pienimuotoisten uusjakojen ja tilusjärjestelyjen toteuttamisen helpottamiseksi. Vuonna 2022 maata ostettiin 2,7 miljoonalla eurolla (2,2 miljoonalla eurolla vuonna 2021).

Kuva 1. Maanostoon käytetyt varat vv. 2013–2022.

Makeran hallinnassa oli vuoden 2022 lopussa maata yhteensä 837 hehtaaria, josta 71 prosenttia on peltoa ja 29 prosenttia metsää. Vuonna 2021 hallinnassa oli 1148 hehtaaria ja vuonna 2020 hallinnassa oli 881 hehtaaria.

Tutkimus- ja kehittämistoiminta

Käyttösuunnitelmassa oli varattu maaseutuelinkeinojen (maa- ja elintarviketalouden) kehittämistoimintaa koskevan tutkimuksen rahoittamiseen 5,0 miljoonaa euroa, maaseudun valtakunnallisten tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoittamiseen 0,51 miljoonaa euroa sekä luontaiselinkeinojen ja porotalouden kehittämistoimintaa koskevan tutkimuksen rahoittamiseen 0,35 miljoonaa euroa.

Makeran maa- ja elintarviketalouden tutkimus- ja kehittämishankkeiden haku vuodelle 2022 toteutettiin kaksivaiheisena. Aiehaku päättyi 17.3.2021 ja toisen vaiheen haku 8.9.2021. Saapuneista 64 aihakemuksesta valittiin jatkoon 30 hakemusta. Varoja myönnettiin lopulta 17 maa- ja elintarviketalouden kehittämistä koskevaan uuteen tutkimushankkeeseen, yhteensä noin neljän miljoonan euron kokonaisrahoituksen verran. Tutkimusrahoitusta kohdennettiin haun painopisteiden mukaisesti seuraaviin painopisteisiin: 1) Kannattavuus, kilpailukyky ja riskienhallinta – hyvällä johtamisella ja kilpailukyvyyn parantamisella Suomen maatalous uuteen nousuun; 2) Ruokajärjestelmän menestystekijät nyt ja tulevaisuudessa; 3) Kasvintuotannon uudet mahdollisuudet ja haasteet sekä 4) kotieläintuotannon uudet mahdollisuudet ja haasteet. Erityisesti toivottiin, että hankkeissa olisi mukana tulosten konkreettinen käytäntöön vieminen jo heti hankkeen alusta alkaen. Hankkeiden arvioinnissa kiinnitettiin yhä enemmän huomiota siihen, että hankkeet ovat monitieteisiä ja että mukana on myös ministeriön ja tutkimuslaitoksen/yliopiston ulkopuolisia rahoittajia.

Vuoden 2022 aikana avattiin myös uusi kaksivaiheinen haku vuoden 2023 tutkimusvaroista. Ensimmäinen vaihe sulkeutui 30.3.2022 ja toinen vaihe sulkeutui 13.9.2022. Tämän haun painopisteet olivat: 1) Maatalouspolitiikan toimintaympäristön ja ruokajärjestelmän tulevaisuuden haasteet ja ennakointi sekä varautuminen. Arvojen ja asenteiden tuntemisella parempaan politiikkavalmisteluun sekä tuuppaus kohti kestävämpiä valintoja ja 2) Uudet teknologiat ja toimintamallit ja niiden käyttöön vieminen sekä innovaatioiden pohjustaminen maa- ja elintarviketaloudessa. Hakuun tuli 56 aihakemusta, joista jatkoon pääsi 30 hanketta. Näistä rahoitettaviksi ehdotettiin 14 hanketta. Rahoituspäätökset näistä hankkeista tehdään vuoden 2023 puolella.

Makeran tutkimus- ja kehittämisvaroin osallistuttiin kansainvälisiin tutkimusverkostoihin (ERA-NETit), jossa rahoitettiin maatalouden monimuotoisuuteen liittyvään hakuun (kaksi hanketta) sekä kestävän ruuantuotannon hakuun liittyvä hanke, yhteensä 409 000 eurolla. Lisäksi osallistuttiin yhdessä Suomen Akatemian kanssa Pohjoismaiden ja Baltian maiden yhteiseen, NordForskin koordinoimaan hakuun ”Sustainable Agriculture and Climate Change”. Haussa rahoitettiin yhteensä kuutta suomalaista tutkijointia sisältävää hanketta, joista kahden rahoitus tuli Makeran kautta (323 000 euroa) ja muut rahoitettiin Suomen Akatemian ja NordForskin tuella. Makeran maa- ja elintarviketalouden puolelta rahoitettiin myös Luken palvelusopimusta, joka käsittää mm. politiikkaohjelmien suunnittelua ja vaikuttavuusaineistoa.

Haku aika vuoden 2022 valtakunnallisille maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeille päättyi 25.2.2022. Makerasta rahoitettavia valtakunnallisia maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeita haettiin teemoilla ”Julkisten rahavirtojen kohdentuminen maaseutu- ja kaupunkialueille – nykytilan kuvaus”, ”Mitä ympäristöoikeudenmukaisuus tarkoittaa maaseudulle, ja miten se voidaan ottaa huomioon politiikassa, lainsäädännössä tai maaseudun yhteisöjen ja asukkaiden toiminnassa?” sekä jokeriteemassa. Rahoitushakemuksia saapui määräaikaan mennessä yhdeksän kappaletta. Rahoitusta haettiin yhteensä 952 846 euroa. Maaseutupolitiikan neuvoston hankeryhmän esityksestä maa- ja metsätalousministeriön rahoituksen päätöksellä rahoitettiin neljä hanketta. Edellisinä vuosina rahoitettujen hankkeiden tuloksia hyödynnettiin maaseutupolitiikan toiminnassa muun muassa uuden maaseutupoliittisen kokonaisuohjelman 2021–2027 toimeenpanossa ja verkostotyössä.

Makerasta rahoitettiin lisäksi Luken palvelusopimusta, joka käsittää mm. politiikkaohjelmien suunnittelua ja vaikuttavuusaineistoa, sekä sinikettujen geenien säilytykseen liittyvää pientä selvitystä.

Lapin ELY-keskus avasi vuoden 2022 poro- ja luontaiselinkeinojen sekä kolttala-alueen kehittämistoimintaa koskevan tutkimusrahoitushaun vuoden alussa. Tutkimuksen painopisteet olivat:

1. Porojen terveyteen ja hyvinvointiin kohdistuvien uhkien hallinta.
2. Muun maankäytön aiheuttamat haasteet porotalouden kannattavuudelle ja riskien hallinta.
3. Porotalouden hallinnollisten ja toiminnallisten rakenteiden kehittämistarpeet yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon mahdollistajana/näkökulmasta.
4. Kolttakulttuurin ja kolttala-alueen elinvoimaisuus sekä perinteiset elinkeinot ja muun maankäytön luomat haasteet.

Määräaikaan mennessä saapui neljä hakemusta, joista Lapin ELY-keskus rahoitti kaksi tutkimusrahoitushanketta (n. 0,35 miljoonaa euroa). Lapin ELY-keskuksen rahoittamat hankkeet ovat kertarahoitteisia. Rahoitettujen hankkeiden toteuttajien kanssa Lapin ELY-keskus on pitänyt aloitusinfot syksyllä 2022. Porotalous- ja luontaiselinkeinojen tutkimusneuvottelukunta piti yhteensä neljä Teams -kokousta vuoden 2022 aikana. Näistä yhdessä kokouksessa neuvottelukunnan jäsenet saivat kuulla meneillään olevien tutkimushankkeiden kuulumisia hanketoteuttajien kertomina.

Tutkimusten ja hankkeiden rahoitustilanne rahaston kirjanpidossa käy ilmi seuraavasta taulukosta.

Taulukko 2. Makerasta rahoitettujen tutkimusten ja kehittämishankkeiden rahoitustilanne 2022

Tutkimus tai hanke	Käynnissä 1.1.2022 (kpl)	Uusia (kpl)	Päättynyt (kpl)	Käynnissä 31.12.2022 (kpl)
Maaseutuelinkeinojen kehittämistoimintaa koskevat tutkimukset	74	22	21	75
Luontaiselinkeinojen ja porotalouden kehittämistoimintaa koskevat tutkimukset	8	2	1	9
Valtakunnalliset maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeet	13	4	10	7
Muut tutkimus- ja kehittämishankkeet sis. kriisituen	6	2	6	2
Yhteensä	101	30	38	93

Valtion vastuut ja valtiontakaukset

Valtio on luottolaitokselle vastuussa 100 prosenttiin asti niistä vuodesta 1992 lähtien myönnettyjen maaseutuelinkeinolain mukaisten valtionlainojen lopullisista menetyksistä, jotka johtuvat velallisen maksukyvyttömyydestä siltä osin kuin lainan vakuuksista kertyvät varat eivät riitä kattamaan valtionlainasta maksamatta olevia lyhennyksiä ja korkoja. Makeran vastuusitoumukset koskevat elinkeinoharjoittajina toimiville kotitalouksille myönnettyjä valtionlainoja.

Vuoden 1993 alusta lukien valtio on ollut edellä mainituin tavoin 80 prosenttiin asti vastuussa ennen vuotta 1992 maatilatalouden kehittämisrahaston varoista myönnettyjen maatilatalouden luottojen menetyksistä. Edellytyksenä on, että lainaa ei olisi voitu ennen vuotta 1993 irtisanoa.

Rahaston vastuut luottolaitoksille olivat 31.12.2022 yhteensä 15,5 miljoonaa euroa (20,3 miljoonaa euroa vuonna 2021). Lisäksi rahastolla on yhteensä 107,4 miljoonaa euroa lainojen takausvastuita.

Taulukko 3. Valtion vastuut 31.12.2022 (euroa)

Vastuu %	1.1.2022	Muutos 2022	31.12.2022
100	20 286 970,79	-4 833 621,41	15 453 349,38
80	25 072,61	-21 423,25	3 649,36
Yhteensä vastuusitoumukset	20 312 043,40	-4 855 044,66	15 456 998,74

Maatalouden rakennetuista annetun lain mukainen valtionehtakauksen kohteena olevien lainojen pääomaa saa samanaikaisesti olla maksamatta enintään 110 miljoonaa euroa. Vuonna 2022 oli mahdollista myöntää valtionehtakaus enintään 15,0 miljoonan euron lainapääomalle; takauksia myönnettiin 19 kpl (29 kpl vuonna 2021, 51 kpl vuonna 2020), yhteensä valtionehtakaus myönnettiin lähes 10,7 miljoonan euron lainapääomalle (6,5 miljoonaa euroa vuonna 2021 ja 14,0 miljoonaa euroa vuonna 2020).

Takauksen kohteena olevien investointien keskimääräinen tukikelpoinen kustannus oli noin 980 000 euroa (880 000 euroa vuonna 2021 ja 980 000 euroa vuonna 2020). Takausta myönnettiin keskimäärin noin 346 000 euron lainapääomalle (vuonna 2021 keskimäärin noin 224 000 euron lainapääomalle ja vuonna 2020 keskimäärin 256 000 euron lainapääomalle).

Valtionehtakautta voidaan myöntää lypsy- ja nautakarjainvestointien, sikatalouden, lihasiipikarjatalouden, lammas- ja vuohitalouden, hevostalouden, kasvihuonetuotannon ja turkistarhauksen rakentamisinvestointeihin sekä energiainvestointeihin. Valtion takaama lainamäärä kasvoi 80,16 miljoonaan euroon.

Taulukko 4. Valtion takaama (rakennnetukilaki) lainamäärä vuosina 2017–2022 (euroa)

Vuosi	
2017	46 874 308
2018	51 265 597
2019	57 596 201
2020	67 892 979
2021	76 864 976
2022	80 164 903

Maatilojen maksuvalmiuslainat

Vuoden 2022 lopussa valtion takaama lainamäärä tilapäisissä taloudellisissa vaikeuksissa oleville maatalousyrittäjille oli yhteensä 27,3 miljoonaa euroa (laki 922/2016 takauksia 6,2 miljoonaa ja laki 232/2019 21,1 miljoonaa), vuoden 2021 lopussa lainamäärä oli 36,8 miljoonaa.

Taulukko 5. Makeran maksuvalmiusongelmallisille tiloille (922/2016) valtion takaama lainamäärä 2017–2022 (euroa)

Vuosi	
2017	29 019 367
2018	27 499 444

2019	21 276 387
2020	14 814 207
2021	10 928 553
2022	6 155 369

Taulukko 6. Makeran maksuvalmiusongelmallisille tiloille (232/2019) valtion takaama lainamäärä 2019–2021 (euroa)

Vuosi	
2019	16 503 634
2020	22 691 395
2021	25 847 490
2022	21 124 667

Valtiontakauksista mahdollisesti aiheutuvat menot maksetaan Makeran varoista. Aikaisempina vuosina kehittämisrahaston menetykset vastuiden toteutumisesta ovat olleet melko vähäisiä, mutta muutaman viimeisen tilikauden aikana menetykset ovat kasvaneet. Vuonna 2022 takauksista aiheutui 2,8 miljoonaa euroa tappioita. Saatujen takausprovisioiden määrä oli 1,3 miljoonaa euroa. Valtion varoista myönnettyjen lainojen valtionvastuuhyvityksiä ei maksettu tilikauden aikana.

Taulukko 7. Makeran maksamat valtionvastuuhyvitykset ja takaustappiot (euroa)

Vuosi	Valtiontakaus	Valtionvastuuhyvitykset	Yhteensä	Saadut takausprovisiot
2017	0	0	0	954 427
2018	536 047	537 555	1 073 602	1 166 371
2019	293 852	586 399	880 251	1 204 445
2020	1 660 905 ¹	0	1 660 905	1 243 222
2021	2 475 741	0	2 475 741	1 301 964
2022	2 758 018	0	2 758 018	1 305 285
Yhteensä	7 724 564	1 123 953	8 848 517	7 175 714

¹Summa koostuu kokonaan maksuvalmiuslainojen takaustappioista.

Takaisinperinnät

Makeran varoista myönnettyjä tukia koskevia takaisinperintäpäätöksiä tehtiin 25 kappaletta vuonna 2022 (13 kappaletta vuonna 2021 ja 7 kappaletta vuonna 2020). Takaisinperittäväksi määrättiin kaikkiaan vuonna 2022 noin 196 000 euron (vuonna 2021 noin 175 000 euron ja vuonna 2020 noin 98 000 euron) verran avustusta ja valtionlainaa, joista vuoden 2022 aikana saatiin takaisinperityksi noin 136 000 euroa (vuoden 2021 aikana noin 44 000 euroa ja vuoden aikana 2020 noin 8 000 euroa). Lisäksi vuoden 2022 takaisinperintäpäätöksiin kohdistuvia korkoja perittiin noin 13 000 euroa (vuonna 2021 8 000 euroa ja vuonna 2020 noin 0 euroa). Saatavien perintä jatkuu edelleen vuonna 2023.

Taulukko 8. Makeran varoista myönnettyjen tukien takaisinperinnät (euroa)

Vuosi	Perintäpäätöksiä tehty (kpl)	Perittäväksi määrätty pääoma	Peritty pääoma	Peritty korkoja
2017	24	206 000	139 000	2 800
2018	26	412 000	66 000	3 600
2019	10	214 000	52 000	4 000
2020	7	98 000	8 000	0
2021	13	175 000	44 000	8 000
2022	25	196 000	136 000	13 000
Yhteensä	105	1 301 000	445 000	21 000

1.5. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Makeralla ei ole palkattua henkilökuntaa. Makeran hallinnolliset tehtävät sekä maksuliikenne- ja kirjanpito tehtävät hoidetaan Ruokaviraston maaseutulinjalla ja tilojen myyntihintasaamisten sekä kolta- ja peruskuivatuslainojen perintä hoidetaan Valtiokonttorissa. Maa- ja metsätalousministeriössä Makeraan liittyviä tehtäviä hoidetaan ruokaosastolla.

1.6. Tilinpäätösanalyysi

1.6.1. Rahoituksen rakenne

Makeran vuoden 2022 käyttösuunnitelma on esitetty yksityiskohtaisesti liitteessä 2. Alla olevassa taulukossa 9 on kooste tulo- ja menoeristä vuosilta 2018–2022.

Taulukko 9. Käyttösuunnitelma vv.2018–2022, miljoonaa euroa

TULOT JA MENOT MILJ. EUROA	Muutos 2021–2022		Kertynyt/sidottu				
	Milj.€	%	2022	2021	2020	2019	2018
TULOT	Milj.€	%	Milj.€	Milj.€	Milj.€	Milj.€	Milj.€
Lainojen korot ja lyhennykset	-1,22	-19,0	5,19	6,41	7,87	11,96	14,23
Tilojen myyntihintojen korot ja lyhennykset	-1,89	-77,2	0,56	2,44	1,85	3,17	2,63
Muut tulot	0,01	0,9	1,45	1,43	1,41	1,31	1,40
Yhteensä	-3,09	-30,1	7,20	10,29	11,13	16,44	18,26
Siirtyneet sitomattomat varat	-21,75	-18,6	95,40	117,15	48,63	99,51	91,24
Lainojen ja avustusten peruutukset	0,00	0,0	0,05	0,05	0,03	0,02	0,03
Siirto valtion talousarviosta	43,70	0,0	43,70	0,00	166,80	0,00	49,00
Yhteensä	21,95	18,7	139,15	117,20	215,46	99,53	140,27
Tulot yhteensä	18,86	14,8	146,35	127,49	226,59	115,97	158,53
MENOT							
Sijoitusmenot	0,50	22,6	2,69	2,20	1,49	1,64	1,44
Kulutusmenot	-12,63	-45,9	14,90	27,54	107,95	65,69	57,59
Menot yhteensä	-12,14	-40,8	17,60	29,73	109,44	67,33	59,02
Siirtyy sitomattomina seuraavalle vuodelle	30,99	31,7	128,75	97,76	117,15	48,63	99,51

Makeran tulo-rahoitus koostuu rahaston oman toiminnan tuloista ja valtion talousarviosiirroista. Oman toiminnan tuloja ovat lainasaamisten lyhennykset ja korot, rahaston varoilla hankittujen maa- ja vesialueiden myyntihinnat sekä muut tulot, joista suurimpana tuloeränä on maanvuokratulot. Tulojen ennustaminen on vaikeaa niiden luonteen takia. Tuloihin kuuluvat myös edelliseltä vuodelta siirtyneet sitomattomat varat sekä lainojen ja avustusten peruutukset.

Vuoden 2022 tulojen kokonaiskertymä oli 146,35 miljoonaa euroa. Se oli noin 15 prosenttia suurempi kuin vuonna 2021 (127,49 miljoonaa euroa), vuonna 2020 kertymä oli 226,59 miljoonaa euroa.

Valtionlainojen koroista ja lyhennyksistä kertyi yhteensä 5,19 miljoonaa euroa. Lainakanta supistui edelleen, minkä vuoksi lainoista kertyi noin 1,22 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2021, jolloin kertyi 6,41 miljoonaa euroa. Vuonna 2020 lainasaamisista kertyi vielä 7,87 miljoonaa euroa. Tilojen myyntihintojen korkoihin ja lyhennyksiin on sisällytetty myös tilojen myynnit virastoille ja laitoksille. Tilojen myynti supistui yli 77 prosenttia edellisestä vuodesta.

Tuloja kertyi vuonna 2022 yhteensä 7,20 miljoonaa euroa, vuonna 2021 yhteensä 10,29 miljoonaa euroa ja vuonna 2020 yhteensä 11,13 miljoonaa euroa. Kertyneet tulot on esitetty ilman vuodelta 2021 siirtyneitä sitomattomia varoja. Kaikkiaan tulot vuonna 2022 olivat 146,35 miljoonaa euroa, vuonna 2021 tulot olivat 127,49 miljoonaa euroa ja vuonna 2020 tulot olivat 226,59 miljoonaa euroa.

Menojen rakenne muuttui vuodesta 2021 kun kansallisesti rahoitettavat rakennetukiavustukset siirrettiin budjettitalouden puolelta maksettaviksi. Pääosa menoista, noin 85 prosenttia (vuonna 2021 osuus menoista oli 93 prosenttia ja vuonna 2020 osuus oli 99 prosenttia), aiheutui kulutusmenoista, joissa suurin erä oli myönnettyt avustukset ja toiseksi suurin erä kasvavista vakuustoiminnan menoista. Sijoitusmenojen osuudeksi jäi noin 15 prosenttia (vuonna 2021 noin 7 prosenttia ja vuonna 2020 noin 1,5 prosenttia).

Rahaston sijoitusmenot kasvoivat 0,50 miljoonaa euroa vuodesta 2021, kulutusmenot supistuivat 12,6 miljoonaa euroa.

1.6.2. Käyttösuunnitelman toteutuminen

Käyttösuunnitelma vahvistettiin 3.2.2022, käyttösuunnitelmaan ei tehty vuoden aikana muutoksia.

Makeran tulot toteutuivat vuonna 2022 suunniteltua suurempina johtuen 43,70 miljoonan talousarviosiirrosta. Tästä määrärahasta siirrettiin 8 miljoonaa valtion vuoden 2022 ensimmäisestä talousarviosta ja 35,7 miljoonaa toisesta talousarviosta¹. Kaikkiaan tuloja kertyi 146,35 miljoonaa euroa eli 43,05 miljoonaa euroa käyttösuunnitelmassa arvioitua enemmän.

Suunnitelluista menoista sidottiin 94,1 prosenttia. Sijoitusmenoista käytettiin 85,5 prosenttia ja kulutusmenoihin 95,8 prosenttia suunnitellusta.

Vuodelle 2023 siirtyi sitomattomia varoja 128,75 miljoonaa euroa. Käyttösuunnitelman arvion mukainen sitomattomien varojen määrä, 84,59 miljoonaa euroa, ylittyi 44,16 miljoonalla eurolla.

¹ Luku 5. Liitetiedot

Rahaston tilinpäätöksen liite 2: Rahaston varojen käyttösuunnitelma
TULOT (milj. euroa)

1.6.3. Tuotto- ja kululaskelma²

Rahaston tuotot koostuvat toiminnan tuotoista ja rahoitustuotoista. Rahoitustuotot kattoivat noin 74 prosenttia tuotoista ja toiminnan tuotot 26 prosenttia.

Toiminnan tuotot koostuvat maksullisen toiminnan tuotoista, rahastolle hankittujen tilojen vuokrista ja käyttökorvauksista sekä muista toiminnan tuotoista. Maksullisen toiminnan tuotot supistuivat noin 48 prosenttia edellisestä vuodesta.

Rahoitustuotot koostuvat pääosin lainojen ja kauppahintasaamisten korkotuotoista sekä takausprovisioista. Ne on kirjattu suoriteperusteella. Rahoitustuotot laskivat edellisvuodesta 6 prosentilla.

Rahaston kulut koostuvat toiminnan kuluista, rahoituskuluista sekä siirtotalouden kuluista. Siirtotalouden kulujen osuus rahaston kuluista vajaan 98 prosenttia. Toiminnan kulujen osuus oli reilun prosentin ja rahoituskulujen osuus oli vajaan prosentin.

Toiminnan kulut koostuvat maan ostoista, henkilöstökuluista, palvelujen ostoista ja muista kuluista. Kuluista pääosa kertyi maan ostoista. Varastojen muutos koskee maa-alueita. Palvelujen ostot kasvoivat edellisvuodesta johtuen valtioneuvoston korvauksiin liittyvien kulujen kasvusta. Muihin kuluihin sisältyvät myös muun muassa verot ja muut pakolliset maksut. Kaikkiaan toiminnan kulut laskivat yli 83 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna johtuen lähinnä vähäisistä maa-alueiden ostoista.

Rahoituskulut koostuvat pääosin keskusrahallaitosten hoitopalkkioista ja takausluottojen hoitokorvauksista. Lisäksi rahoituskuluissa on lainasaamisten tileistä poistot sekä epävarmojen tukisaatavien arvostamiskirjauksesta johtuva luottotappiokirjaus.

Siirtotalouden kulut koostuvat maksetuista avustuksista sekä siirtotalouden kulujen palautuksista. Ne olivat 35,9 miljoonaa euroa (66,1 miljoonaa euroa vuonna 2021 ja 74,8 miljoonaa euroa vuonna 2020). Siirtotalouden kulut supistuivat noin 46 prosenttia vuodesta 2021.

Toiminnan nettotulos (JÄÄMÄ I) supistui edellisestä vuodesta ja oli 0,05 miljoonaa euroa. Rahoitustuottojen ja kulujen jälkeen tulos (JÄÄMÄ II) oli 1,39 miljoonaa. Siirtotalouden tuottojen ja kulujen jälkeen tilikauden kulujäämä (JÄÄMÄ III) supistui -34,5 miljoonaan euroon, kun se vuonna 2021 oli -65,6 miljoonaa euroa ja vuonna 2020 oli ollut -72,9 miljoonaa euroa.

² Luku 2. Tuotto- ja kululaskelma

1.6.4. Tase³

Makeran taseen loppusumma on kasvanut edellisestä vuodesta 9,8 miljoonaa. Vuonna 2022 taseen loppusumma oli 353,9 miljoonaa euroa (vuonna 2021 loppusumma oli 344,1 miljoonaa euroa ja vuonna 2020 se oli 411,3 miljoonaa euroa). Taseen loppusumman kasvuun on suurimpana syynä rahastoon tehdyt talousarviosiirrot.

Vastaavaa

Rahaston tase koostuu lainasaamisista, joihin sisältyvät valtionlainat ja kauppahintasaamiset, sekä vaihto-omaisuudesta, lyhytaikaisista saamisista ja rahavaroista. Lainasaamia oli vuoden 2022 lopussa 15,8 miljoonaa euroa, (vuoden 2021 lopussa 20,8 ja vuoden 2020 lopussa 26,7 miljoonaa euroa), mistä taseen pitkäaikaisia lainasaamia oli 12,6 miljoonaa euroa (14,7 miljoonaa euroa vuonna 2021 ja 18,7 miljoonaa euroa vuonna 2020) ja lyhytaikaisia 3,2 miljoonaa euroa (6,1 miljoonaa euroa vuonna 2021 ja 7,9 miljoonaa euroa vuonna 2020). Lainasaamisten⁴ (lainat ja kauppahintasaamiset) määrä on laskenut yhtäjaksoisesti vuodesta 2004, koska uusia lainoja ei ole enää juuri myönnetty. Vuonna 2022 lainakanta supistui 23,9 prosenttia, hieman edellisvuotta enemmän. Lainasaamisten muutos vuosina 2018–2022 on esitetty alla olevassa taulukossa 11.

Taulukko 10. Lainasaamisten muutos 2018–2022

	Muutos 2021–2022		2022	2021	2020	2019	2018
	Milj.€	%	Milj.€	Milj.€	Milj.€	Milj.€	Milj.€
Saldo 1.1.	-5,8	-21,9	20,8	26,7	33,8	44,9	58,0
Uudet*	-0,2	-93,8	0,0	0,2	0,3	0,4	0,5
lyhennykset	1,0	-17,2	-5,0	-6,0	-7,5	-11,4	-13,6
Saldo 31.12	-5,0	-23,9	15,8	20,8	26,7	33,8	44,9

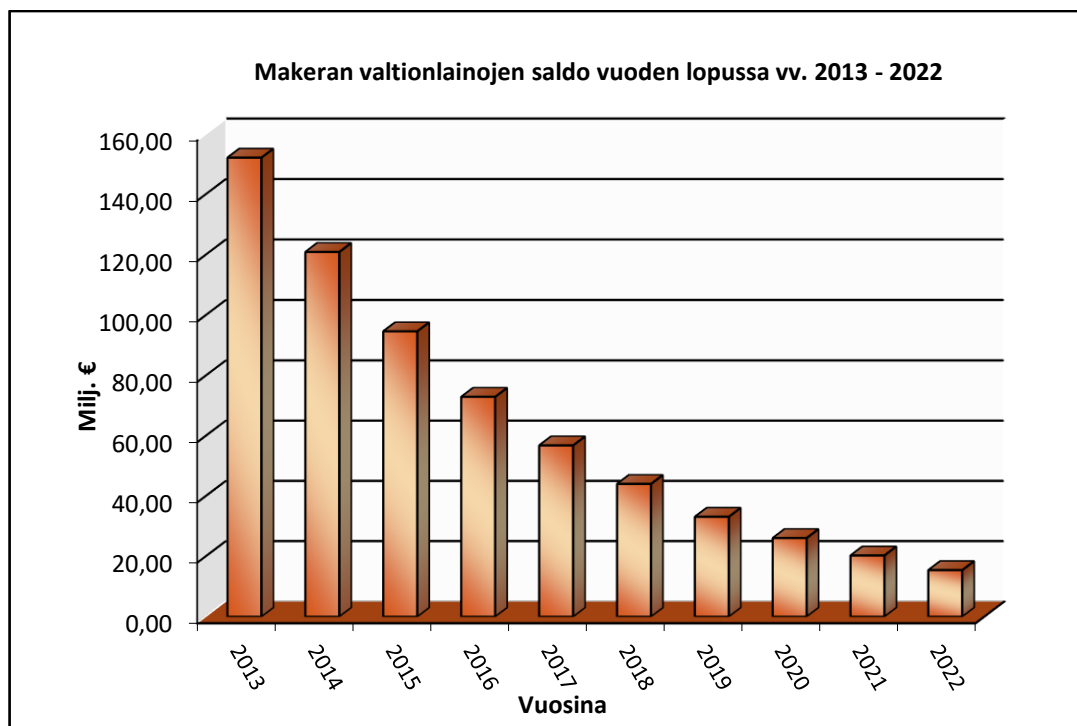
Vuonna 2022 korkoja kertyi 0,3 miljoonaa euroa (0,4 vuonna 2021 ja 0,5 vuonna 2020), uusia lainoja myönnettiin 0,01 miljoonaa euroa (0,2 miljoonaa euroa vuonna 2021 ja 0,3 miljoonaa euroa vuonna 2020) ja lyhennyksiä kertyi 5,0 miljoonaa euroa (6,0 vuonna 2021 ja 7,3 vuonna 2020).

³ Luku 3. Tase.

⁴ Liitteessä 15 on selvitys talousarvion ulkopuolella olevan valtion rahaston myöntämistä lainoista ja kauppahintasaamisista 31.12.2022.

Lainakanta koostuu pääosin valtionlainoista. Vuoden 2022 valtionlainojen saldo oli 15,5 miljoonaa euroa (20,3 miljoonaa euroa vuonna 2021 ja 26,1 miljoonaa euroa vuonna 2020). Alla olevassa kuvassa 2 on esitetty valtionlainojen saldo vuosina 2013–2022.

Kuva 2. Makeran valtionlainojen saldo vuoden lopussa vv. 2013–2022, miljoonaa euroa

Valtionlainasaamisten järjestämättömät ja 0-korkeiset lainasaamiset ovat 1,79 miljoonaa euroa 31.12.2022 (1,96 miljoonaa vuonna 2021 ja 2,16 miljoonaa vuonna 2020). Alla olevassa taulukossa 12 on esitetty järjestämättömät ja 0-korkeiset lainasaamiset vuosina 2018–2022.

Taulukko 11. Makeran järjestämättömät ja muut 0-korkeiset

	Muutos 2021–2022		2022	2021	2020	2019	2018
	Milj.€	%	Milj.€	Milj.€	Milj.€	Milj.€	Milj.€
Valtionlainat	-0,04	-2,8	1,55	1,60	1,80	1,58	1,24
Kolttalainat	-0,07	-69,3	0,03	0,10	0,07	0,14	0,07
Peruskuivatuslainat	0,00	63,3	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Kauppahinnat	-0,06	-21,9	0,20	0,25	0,27	0,31	0,38
Yhteensä	-0,17	-8,5	1,79	1,96	2,16	2,04	2,88

Vaihto-omaisuus (tavarat) käsittää rahaston ostamat tilat. Vaihto-omaisuus kasvoi 7,77 miljoonaan euroon edellisvuoden 5,48 miljoonasta eurosta. Tiloja on hankittu tilusjärjestelyjä varten.

Pitkäaikaiset saamiset rahastolla ei ole pitkäaikaisia saamisia.

Lyhytaikaiset saamiset koostuvat siirtosaamisista ja muista lyhytaikaisista saamisista.

Siirtosaamisista valtaosa koostuu tilusjärjestelysaamisista sekä lainojen ja kauppahintasaamisten siirtovististä koroista. Muita siirtosaamisia on jonkin verran, koskevat ELY-keskusten sekä rahalaitosten tuloutuksia Makeralle.

Muissa lyhytaikaisissa saamisissa suurin erä on lainasaamisten vuonna 2022 erääntyväksi arvioitu osuus 3,4 miljoonaa euroa. Vuonna 2021 arvioitiin kertyväksi 6,4 miljoonaa euroa. Lisäksi muihin lyhytaikaisiin saamisiin sisältyvät tukimaksusaatavat ja tutkimuksiin ja hankkeisiin annetut ennakot. Tänä vuonna tehtiin alaskirjaus epävarmojen tukimaksusaatavien osalta perustuen jatkotoimenpideyksikön laskelmaan. Epävarmat tukimaksusaatavat johtuvat saatavien perimisen epätodennäköisyydestä erityisesti konkurssimenettelyssä tai velkajärjestelyssä olevien saatavien osalta.

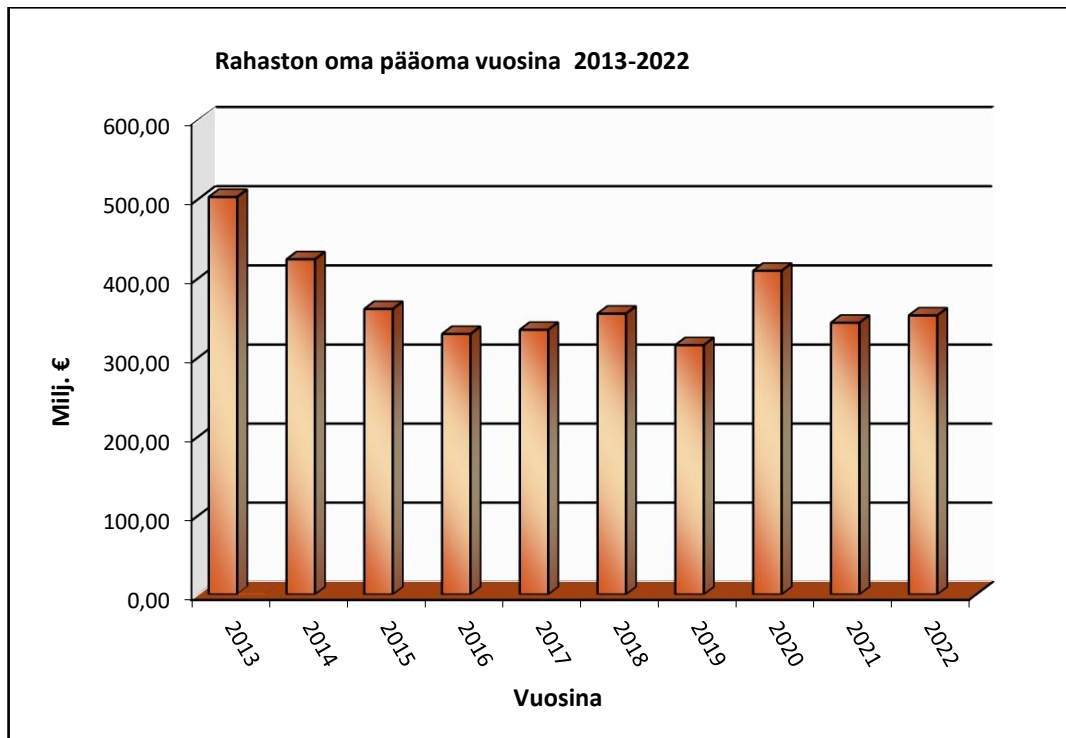
Tukimaksusaatavien määrä taseessa oli hieman pienempi mitä edellisenä vuonna eli 0,19 miljoonaa euroa. Tutkimuksiin ja hankkeisiin ei annettu ennakoita.

Yhdystilisaatava valtiolta kasvoivat 330 miljoonaan euroon edellisvuoden 315 miljoonasta eurosta (vuonna 2020 yhdystilisaatava oli 376 miljoonaa). Nousua oli 15 miljoonaa euroa eli noin viisi prosenttia vuodesta 2021.

Vastattavaa

Maatilatalouden kehittämisrahaston oma pääoma on noussut. Oma pääoma oli vuoden 2022 lopussa 353,0 miljoonaa euroa, kun se vuoden 2021 lopussa oli 343,8 ja vuoden 2020 lopussa 409,4 miljoonaa euroa. Oma pääoma kasvoi edellisvuodesta 9,2 miljoonaa euroa, kun vuodesta 2020 vuoteen 2021 laskua oli 65,6 miljoonaa euroa. Alla oleva kuva 3 havainnollistaa kehitystä vuodesta 2013 alkaen.

Kuva 3. Makeran oma pääoma vuosina 2013–2022, miljoonaa euroa.

Vieras lyhytaikainen pääoma koostuu ostovelosta.

1.6.5. Rahaston rahoituslaskelma

Rahaston likvidit varat kasvoivat vuoden aikana 14 miljoonaa euroa 330 miljoonaan euroon.

1.7. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Johtokunta on arvioinut, täyttääkö maatilatalouden kehittämisrahaston sisäinen valvonta ja siihen kuuluva riskienhallinta sille talousarvioasetuksen 69 §:ssä säädetty tavoitteet ja todennut, että sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnassa on seuraavat pääasialliset kehittämistarpeet, joiden vuoksi ryhdytään toimenpiteisiin:

1. Vuodesta 2015 alkaen osarahoitteisten investointiavustusten rahoitus on siirretty valtion talousarvioon. Kun ohjelmakauden aikana tehdään muutoksia rahoituslähteiden välillä, on tärkeää huolehtia siitä, että määrärahojen mitoitus on tasapainossa suhteessa niihin toimiin, jotka rahoitetaan Makerasta. Lisäksi on varmistettava, että myönnetyille valtiontakauksille on olemassa riittävä kate.
2. Johtokunta pitää tärkeänä, että Makerasta myönnettävät rahoitusjärjestelmän varat sekä valtiontakaukset kohdentuvat mahdollisimman tehokkaalla ja vaikuttavalla tavalla ja että rahoituspäätöksiä tehtäessä kiinnitetään kokonaisvaltaisesti erityistä huomiota investoivien tilojen taloussuunnitteluun ja riskienhallintaan ja pitkälinjaiseen toiminta- ja maksukykyyn.
3. Johtokunta pitää tärkeänä, että toiminnan jatkuvuus ja laatuun liittyvä osaaminen varmistetaan hallinnon muutosten yhteydessä.

1.8. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Makeran tehtävien hoidossa ei vuonna 2022 ole ilmennyt väärinkäytöksiä.

2. Tuotto- ja kululaskelma

MAATILATALOUDEN KEHITTÄMISRAHASTON TUOTTO- JA KULULASKELMA

	1.1. - 31.12.2022		1.1. - 31.12.2021	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	424 889,83		2 372 166,00	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	132 802,99		128 300,58	
Muut toiminnan tuotot	4 607,79	562 300,61	2 933,00	2 503 399,58
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	417 252,71		3 000 058,32	
Ostot tilikauden aikana	2 701 057,04		2 172 011,37	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-2 283 804,33		828 046,95	
Henkilöstökulut	2 512,27		2 345,46	
Palvelujen ostot	67 197,82		42 149,66	
Muut kulut	26 823,21	-513 786,01	17 525,57	-3 062 079,01
JÄÄMÄ I		48 514,60		-558 679,43
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	1 634 476,87		1 742 558,98	
Rahoituskulut	-295 613,24	1 338 863,63	-650 902,83	1 091 656,15
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00	0,00	0,00
JÄÄMÄ II		1 387 378,23		532 976,72
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Tuotot				
Siirtotalouden tuotot EU:lta	0,00	0,00	0,00	0,00
Kulut				
Siirtotalouden kulut elinkeinoelämälle	33 134 716,27		63 669 542,50	
Siirtotalouden kulujen palautukset	2 758 017,59	-35 892 733,86	2 475 741,37	-66 145 283,87
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		-34 505 355,63		-65 612 307,15

3. Tase

MAATILATALOUDEN KEHITTÄMISRAHASTON TASE

	31.12.2022		31.12.2021	
VASTAAVAA				
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET				
KÄYTTÖOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET				
Lainasaamiset	12 600 476,62		14 669 026,37	
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET YHTEENSÄ	12 600 476,62		14 669 026,37	
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
VAIHTO-OMAISUUS				
Valmiit tuotteet/Tavarat	7 768 456,18	7 768 456,18	5 484 651,85	5 484 651,85
PITKÄAIKAISET SAAMISET				
Pitkäaikaiset saamiset				
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset				
Siirtosaamiset	515 652,49		2 088 995,54	
Muut lyhytaikaiset saamiset	3 410 686,82		6 383 414,12	
Ennakkomaksut		3 926 339,31		8 472 409,66
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Muut rahat ja pankkisaamiset	329 621 264,56	329 621 264,56	315 512 388,80	315 512 388,80
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		341 316 060,05		329 469 450,31
VASTAAVAA YHTEENSÄ		353 916 536,67		344 138 476,68
	31.12.2022		31.12.2021	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
Rahaston pääoma	1 921 609 225,63		1 921 609 225,63	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-1 577 800 341,20		-1 512 188 034,05	
Talousarviosiirrot	43 700 000,00			
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	-34 505 355,63	353 003 528,80	-65 612 307,15	343 808 884,43
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN				
Ostovelat	825 389,62		286 831,18	
Siirtovelat	87 618,25		42 761,07	
Muut lyhytaikaiset velat		913 007,87		329 592,25
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		913 007,87		329 592,25
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		353 916 536,67		344 138 476,68

4. Rahoituslaskelma

MAATILATALOUDEN KEHITTÄMISRAHASTON RAHOITUSLASKELMA

	1.1.2022 - 31.12.2022	1.1.2021 - 31.12.2021
	€	€
OMA TOIMINTA		
Veronluonteiset tulot		
Palvelujen myynti, vuokrat, käyttökorvaukset ja muut toiminnan tulot	2 133 203,43	1 727 977,56
Korkotulot ja voiton tuloutukset	1 636 917,10	1 753 824,79
Tavaroiden ja palveluiden ostomenot	-2 185 351,20	-3 733 685,98
Henkilöstömenot	-2 512,27	-2 345,46
Muut menot	-26 311,25	-17 325,44
Korkomenot	-484 793,23	-625 518,20
OMAN TOIMINNAN RAHAVIRTA	1 071 152,58	-897 072,73
SIIRTOTALOUS		
Siirtotalouden tulot		
Tulonsiirrot elinkeinoelämälle	-35 892 733,86	-66 221 988,82
Muut tulonsiirrot kotimaahan		
SIIRTOTALOUDEN RAHAVIRTA	-35 892 733,86	-66 221 988,82
INVESTOINNIT		
Sijoitukset arvopapereihin	189 179,99	-25 384,63
Annetut lainat	47 008,79	425,77
Annettujen lainojen takaisinmaksut	4 994 268,26	6 048 477,74
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	5 230 457,04	6 023 518,88
RAHOITUS		
Oman pääoman muutos	43 700 000,00	
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	43 700 000,00	
LIKVIDIEN VAROJEN MUUTOS	14 108 875,76	-61 095 542,67
LIKVIDIT VARAT 1.1.	315 512 388,80	376 607 931,47
LIKVIDIT VARAT 31.12.	329 621 264,56	315 512 388,80

5. Liitetiedot

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liite 1: Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja vertailtavuus

Liitetiedot on numeroitu valtiovarainministeriön määräysten mukaisesti, jotta koko valtionhallinnossa olisi samat liitteet samoissa paikoissa. Niitä ei voi muuttaa. Jos jotain liitettä ei ole, sitä ei tarvitse esittää.

Käyttösuunnitelman seurantalaskelmassa **MENOT (milj. euroa)** erotus = sidottu - käyttösuunnitelma, jolloin suunnitelmaa pienempi toteutuma näkyy erotuksessa miinusmerkkisenä. Käyttösuunnitelman seurantalaskelmassa **TULOT (milj. euroa)** erotus on aina ollut kertynyt - suunnitelma.

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liite 2: Rahaston varojen käyttösuunnitelma

TULOT (milj. euroa)	Käyttö- suunnitelma v:lle 2022	Kertynyt v. 2022	Erotus (kertynyt- käyttö- suunn.)	Toteutunut %
1. Lainojen korot, lyhennykset ja ylimääräiset lyhennykset	6,30	5,19	-1,11	82,4
2. Tilojen myyntihintojen korot, lyhennykset ja ylimääräiset lyhennykset	0,50	0,13	-0,37	26,4
Maanseutuelinkeinolain kauppahinnat/ L 1295/90				
Maankäyttölain kauppahinnat/ L 353/58				
Porotilain kauppahinnat/ L 590/69				
Kolttien maajärjestely/ L 593/69				
Maatilain kauppahinnat/ L188/77				
Luontaiselinkeinolain kauppahinnat/ L610/84				
Porotalouslain kauppahinnat/ L 161/90				
Muut tulot sekä tulot myynneistä valtion virastoille ja laitoksille ¹		0,42	0,42	
	0,50	0,56	0,06	111,3
3. Valtion takauksesta saatavat provisiot	0,90	1,31		
4. Muut tulot	0,10			
Valtion takauksesta saatavat provisiot				
Muut korot		0,00		
Vuokratulot, tulot raivaus- ja rakentamiskustannusten sekä tie- ja kuivaus- ja metsänparannuskustannusten takaisin perinnästä sekä satunnaiset tulot		0,14		
	0,10	0,14	0,04	141,8
Tulot kohdista 1–4	7,80	7,20	-0,60	92,3
5. Vuodelta 2021 siirtyneet sitomattomat varat (*	95,40	95,40	0,00	100,0
6. Lainojen ja avustusten peruutukset	0,10	0,05	-0,05	54,2
7. Siirto valtion talousarviosta		43,70	43,70	
Yhteensä	103,30	146,35	43,05	141,7

¹ Sisältää tilojen myynnit

Maatilatalouden kehittämisrahaston MENOT (milj. euroa)

Käyttö- suunni- telma	Sidottu	Sitomatta	Toteutunut
V:lle 2022 milj. €	V:lle 2022 milj. €	V:lle 2022 milj. €	V:lle 2022 %

MENOT
A. Sijoitusmenot

1. Maanhankinta	2,70	2,69	-0,01	99,7
2. Lainat				
2. 1. Porotalous-, luontaiselinkeino- ja kolttalainat (kansallisesti rahoitettava)	0,45	0	-0,45	0,0

Sijoitusmenot yhteensä	3,15	2,69	-0,46	85,5
-------------------------------	-------------	-------------	--------------	-------------

B. Kulutusmenot

1. Avustukset				
1. 1. Porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoitus- ja rakennetukilakien sekä kolttalain mukaiset avustukset	2,30	2,30	0,00	99,8
1. 2. Peruskuivatusavustukset	3,00	3,00	0,00	99,8

Avustukset yhteensä	5,30	5,29	-0,01	99,8
----------------------------	-------------	-------------	--------------	-------------

2. Rahalaitoksille maksettavat hoitopalkkiot	0,16	0,12	-0,04	74,9
3. Maa- ja elintarviketalouden tutkimus- ja kehittämishankkeet	5,00	5,00		100,0
4. Luontaiselinkeinojen ja porotalouden kehittämistoimintaa koskeva tutkimus	0,35	0,35	0,00	100,0
5. Vakuustoiminnan menot	3,00	2,76	-0,24	91,9
6. Valtakunnalliset tutkimus- ja kehittämishankkeet	0,51	0,51		100,0
7. Kolttien asiainhoidon, kalavesien hoidon ja palvelutuen kulut	0,24	0,24		100,0
8. Muut menot	1,00	0,64	-0,36	63,5

Muut kulutusmenot yhteensä	10,26	9,61	-0,65	93,7
-----------------------------------	--------------	-------------	--------------	-------------

Kulutusmenot yhteensä	15,56	14,90	-0,66	95,8
------------------------------	--------------	--------------	--------------	-------------

Sijoitus- ja kulutusmenot yhteensä	18,71	17,60	-1,11	94,1
---	--------------	--------------	--------------	-------------

Siirtyä sitomattomina varoina vuodelle 2023	84,59	128,75	44,16	152,2
--	--------------	---------------	--------------	--------------

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liite 3: Henkilöstökulujen erittely

	2022	2021
Henkilöstökulut	2 198,00	2 030,00
Palkat ja palkkiot	2 198,00	2 030,00
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Henkilösivukulut	314,27	315,46
Eläkekulut	292,41	293,46
Muut henkilösivukulut	21,86	22,00
Yhteensä	2 512,27	2 345,46
Johdon palkat ja palkkiot	254,00	294,00
josta tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut	0,00	0,00
Johto	0,00	0,00
Muu henkilöstö	0,00	0,00
Lomapalkkavelka	0,00	0,00

Henkilöstökuluiksi on tässä katsottu johtokunnan, porotalouden ja luontaiselinkeinojen neuvottelukunnan kokouspalkkiot.

Johtokunnan jäsenten palkkiot on esitetty liitteessä myös erikseen.

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liite 6: Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot	2022	2021	Muutos 2022–2021
Korot euromääräisistä saamisista	371 776,71	461 686,68	-89 909,97
Muut rahoitustuotot	1 262 700,16	1 280 872,30	-18 172,14
Rahoitustuotot yhteensä	1 634 476,87	1 742 558,98	-108 082,11
Rahoituskulut	2022	2021	Muutos 2022–2021
Korot euromääräisistä veloista	24 945,76	123 394,56	-98 448,80
Sijoitusten ja lainasaamisten tileistä poistot	-189 179,99	25 384,63	-214 564,62
Muut rahoituskulut	459 847,47	502 123,64	-42 276,17
Rahoituskulut yhteensä	295 613,24	650 902,83	-355 289,59
Netto	1 338 863,63	1 091 656,15	247 207,48

Lainananto lainansaajasektoreittain

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liite 7: Rahastosta annetut lainat

€	Lainapääoma 31.12.2022	Lisäys 2022	Vähennys 2022	Lainapääoma 31.12.2021	Pääomamuutos 2022–2021
Yritykset ja asuntoyhteisöt	0,00	0,00	20 571,27	20 571,27	-20 571,27
Yritykset	0,00	0,00	20 571,27	20 571,27	-20 571,27
-Julkiset yritykset	0,00	0,00	2 229,78	2 229,78	-2 229,78
-Yksityiset yritykset	0,00	0,00	18 341,49	18 341,49	-18 341,49
Asuntoyhteisöt	0	0	0	0	0,00
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	13 619 799,28	0,00	4 524 036,20	18 143 835,48	-4 524 036,20
Rahalaitokset	13 619 799,28	0,00	4 524 036,20	18 143 835,48	-4 524 036,20
Muut rahoituslaitokset	0,00	0	0,00	0,00	0,00
Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset	0	0	0	0	0,00
Vakuutuslaitokset	0	0	0	0	0,00
Julkisyhteisöt	0,00	0	103,42	103,42	-103,42
Paikallishallinto	0,00	0	103,42	103,42	-103,42
Sosiaaliturvarahastot	0	0	0	0	0,00
Valtionhallinto	0	0	0	0	0,00
Kotitaloudet	2 204 129,51	11 807,76	449 557,37	2 641 879,12	-437 749,61
Työnantaja- ja muut elinkeinonharjoittajien kotitaloudet	1 912 145,15	11 807,76	366 357,59	2 266 694,98	-354 549,83
-Maatilataloudenharjoittajien kotitaloudet*	1 912 145,15	11 807,76	366 357,59	2 266 694,98	-354 549,83
-Muut elinkeinonharjoittajien kotitaloudet	0	0	0	0	0,00
Palkansaajakotitaloudet	291 984,36	0,00	83 199,78	375 184,14	-83 199,78
Omaisustulojen ja tulonsiirtojen saajakotitaloudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Laitoskotitaloudet	0	0	0	0	0,00
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0	0	0	0	0,00
Valtionkirkot	0	0	0	0	0,00
Muut voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0	0	0	0	0,00
Ulkomaat	0	0	0	0	0,00
Euroopan unioni	0	0	0	0	0,00
Muut maat ja kansainväliset järjestöt	0	0	0	0	0,00
Sektorituntematon	0	0	0,00	0	0,00
Yhteensä	15 823 928,79	11 807,76	4 994 268,26	20 806 389,29	-4 982 460,50

*Lainoihin liittyvä lisäselvitys liitteessä 15 (1) Täydentäviä tietoja.

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liite 9: Taseen rahoituserät ja velat

31.12.2022	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle	1–5	Yli	Alle	1–5	Yli	
	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	
Vastaavien rahoituserät							
Annetut euromääräiset velkakirjalainat							
Euromääräisten joukkovelkakirjalainojen ostot							
Muut pitkäaikaiset euromääräiset sijoitukset							
Euromääräiset lainasaamiset	2 894 879,10	7 562 745,30	3 118 585,09	217 952,96	1 664 640,93	418,88	15 459 222,26
Muut euromääräiset sijoitukset							
Muut valuuttamääräiset sijoitukset							
Muut lyhytaikaiset euromääräiset sijoitukset							
Yhdystilisaatavat valtiolta				329 621 264,56			329 621 264,56
Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat							
Yhteensä	2 894 879,10	7 562 745,30	3 118 585,09	329 839 217,52	1 664 640,93	418,88	345 080 486,82
Vastattavien rahoituserät							
Otetut euromääräiset lainat							
Otetut valuuttamääräiset lainat							
Muut pitkäaikaiset velat							
Seuraavana tilikautena maksettavat lyhennykset							
Lyhytaikaiset euromääräiset lainat							
Lyhytaikaiset valuuttamääräiset lainat							
Rahaston hoitoon jätetyt vieraat varat							
Yhteensä							

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liite 10: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Voimassa olevat takaukset ja takausten käytettävissä oleva enimmäismäärä

Sektori	Voimassa 31.12.2022	Voimassa 31.12.2021	Voimassa Muutos 2022–2021	Käytettävissä enimmäis- määrä 31.12.2022
Kotitaloudet	107 444 938,84	113 641 018,69	-6 196 079,85	370 000 000,00
Maatalouden, porotalouden ja luontaiselinkeinojen investointilainat <i>Laki maatalouden rakennetuista (1476/2007), laki porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista (986/2011)</i>	80 164 902,80	76 864 975,96	3 299 926,84	110 000 000,00
Maatalouden toimintaedellytysten turvaamiseksi myönnettyt valtiontakaukset <i>Laki maatiloille vuosina 2016 ja 2017 myönnettävistä valtiontakauksista (922/2016)</i>	27 280 036,04	36 776 042,73	-9 496 006,69	260 000 000,00
<i>Laki valtiontakauksista maatilojen maksuvalmiuslainoille (232/2019)</i>	6 155 369,49	10 928 552,99	-4 773 783,50	160 000 000,00
<i>Laki valtiontakauksista maatilojen maksuvalmiuslainoille (232/2019)</i>	21 124 666,55	25 847 489,74	-4 722 823,19	100 000 000,00
Takaukset yhteensä	107 444 938,94	113 641 018,69	-6 196 079,85	370 000 000,00

Voimassa olevat takuut ja takuiden käytettävissä oleva enimmäismäärä

Sektori	Voimassa 31.12.2022	Voimassa 31.12.2021	Voimassa Muutos 2022–2021	Käytettävissä enimmäis- määrä 31.12.2022 ¹⁾
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	15 821 076,91	20 803 537,41	-4 982 460,50	15 821 076,91
Vastuusitoumukset luottolaitoksille <i>Maaseutuelinkeinolaki (1295/1990), maa- ja metsätalouden rakennepoliittisista toimenpiteistä annettu laki (1303/94), kolttalaki (256/1999), maaseutuelinkeinojen rahoituslaki (329/1999), porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslaki (45/2000)</i>	15 821 076,91	20 803 537,41	-4 982 460,50	15 821 076,91
Takuut yhteensä	15 821 076,91	20 803 537,41	-4 982 460,50	15 821 076,91
Takaukset ja takuut yhteensä	123 266 015,75	134 444 556,10	-11 178 540,35	385 821 076,91

Voimassa olevat takaukset ja takuut valuutoittain

Valuutta	Vasta-arvo	Jakauma	Tilinpäätöspäivän kurssi
	€	%	€
Euro	123 266 015,75	100,0	1,0000
Yhteensä	123 266 015,75	100,0	

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liite15: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Sisältö

- (1) Täydentäviä tietoja
- (2) Selvitys rahaston tilinpäätöksen liitteeseen 7: Rahastosta annetut lainat

(1) Täydentäviä tietoja

Maatilatalouden kehittämisrahaston kirjanpidossa maksullisen toiminnan tuottoihin on kirjattu maan myynnit.

Ostoihin tilikauden aikana on kirjattu maa- ja vesialueiden ostot.

Rahoituskuluihin on kirjattu keskusrahallaitosten hoitopalkkiot, lainasaamisten tileistä poistot, tukisaatavien luottotappiot sekä takausluottojen hoitokorvaukset.

Vaihto-omaisuudessa valmiit tuotteet/tavarat käsittävät Makeran varoilla hankitut maa- ja vesialueet.

Lyhytaikaisissa saamisissa

- siirtosaamiset koskevat pääosin lainojen ja kauppahintasaamisten siirtyviä korkoja, SAMPO-tukisaatavia sekä
- muut lyhytaikaiset saamiset pääosin lainojen ja kauppahintasaamisten vuoden 2023 aikana kertyviä lyhennyksiä

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liitteessä 7: Valtiokonttorin hallinnoimissa lainoissa on tehty 2016 kaksi teknistä kirjausta peruskuivatuslainojen nostoihin. Myöntäjäraportin alku- ja loppusaldo eroaa tästä syystä edelleen 2022 Makeran kirjanpidosta 2016 tehdyn teknisen kirjauksen verran. Valtiokonttori on ilmoittanut, että Makeran kirjanpidon saldot ovat oikeat.

Rahaston tilinpäätöksen liitteessä 10: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut vastuut

- **Myönnetyt takaukset** koskevat elinkeinonharjoittajille maatalouden rakennetuista (1476/2007), laki porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista (986/2011) sekä laki maataloille vuosina 2016 ja 2017 myönnettävistä valtioneuvoston takauksista (922/2016) sekä laki maataloille vuonna 2019 ja 2020 myönnettävistä valtioneuvoston takauksista (232/2019) nojalla myönnettäviä valtioneuvoston takauksia, joita voidaan myöntää sekä korkotukilainoille että pankkilainoille.

- **Muut monivuotiset vastuut** koostuu lainasaamisista, joihin sisältyvät valtionlainat sekä kauppahintasaamiset.

(2) Selvitys rahaston tilinpäätöksen liitteeseen 7: Rahastosta annetut lainat

Lainat käyttötarkoituksittain eriteltyinä	Lainapääoma varainhoito- vuoden alussa 1.1.2022	Kertyneet korot (maksuperuste)	Uudet lainat	Kertyneet lyhennykset (maksuperuste)	Korot + lyhennyk- set Milj. €	Tileistä poistot	Pääomitetut korot	Lainapääoma varainhoito- vuoden lopussa 31.12.2022	Rästissä olevat korot ja viiv. korot	Rästissä olevat lyhennykset
	€	€	€	€	€		€	€	euroa	euroa
Maankäyttölainat:	0,00	0,00		0,00	0,00			0,00		
Maatilalainat	21 354,46	956,67		20 183,55	0,02			1 170,91		
Maaseudun pienimuot. elinkeinotoim.lainat					0,00			0,00		
Maaseutuelinkeinolainat 91–95	16 437,48	155,98		3 359,60	0,00			13 077,88		
Maaseutuelinkeinolainat 96 - Rakennepoliittikalain muk.	71 431,73	1 208,71		42 012,85	0,04			29 418,88		
Maaseutuelink.rahoit.lainat 2000	12 096 478,94	200 000,80		3 773 931,48	3,97			8 322 547,46		
Porotal. & luontelink. rahoit.lainat 2000	5 938 132,87	63 729,02		684 548,72	0,75			5 253 584,15		
Rahalaitosten lainat yhteensä	18 143 835,48	266 051,18	0,00	4 524 036,20	4,79	0,00	0,00	13 619 799,28	0,00	0,00
Kolttalainat 97 - (TIKE)	1 257 663,75	34 370,63	11 807,76	188 842,61	0,22			1 080 628,90	6 556,71	2 788,88
Peruskuivatuslainat (TIKE)	910 544,17	25 060,75		153 973,61	0,18			756 570,56	288,34	1 734,03
Valtiokonttorin perimät lainat yhteensä	2 168 207,92	59 431,38	11 807,76	342 816,22	0,40	0,00	0,00	1 837 199,46	6 845,05	4 522,91
Lainat yhteensä	20 312 043,40	325 482,56	11 807,76	4 866 852,42	5,19	0,00	0,00	15 456 998,74	6 845,05	4 522,91
Kauppahintasaamiset	491 494,01	4 386,79		53 232,32	0,06	74 183,52		364 078,17	22 229,99	146 216,30
Kauppahintasaamiset yhteensä	491 494,01	4 386,79	0,00	53 232,32	0,06	74 183,52	0,00	364 078,17	22 229,99	146 216,30
Provisiot valtion takauksista		1 305 285,13								
Yhteensä lainat ja kauppahinnat	20 803 537,41	1 635 154,48	11 807,76	4 920 084,74	5,25	74 183,52	0,00	15 821 076,91	29 075,04	150 739,21

Maatilatalouden kehittämisrahaston tilinpäätöksen liite15: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

(3) Maatilatalouden kehittämisrahaston käytetyt korkoetuudet valtionlainoissa 2022

Käytetyt korkoetuudet ovat laskennallisia eriä. Korkoetuus on kokonaiskoron ja asiakkaan maksaman koron välinen erotus. Valtionlainan kokonais korko on viitekoron ja siihen lisättävän kiinteän prosenttiyksikkömäärän summa. Lainansaajan on maksettava lainasta kyseistä korkoa viisi prosenttiyksikköä alemmaa korkoa, kuitenkin vähintään kahden prosentin vuotuista korkoa.

Käytetyt korkoetuudet 2022

	Itä-Suomi	Pohjois-Suomi	ALMA-alue	Yhteensä
MEL	0,00	0,00	1 799,14	1 799,14
Porotalous/MEL	0,00	0,00	0,00	0,00
Rakennelaina	0,00	0,00	0,00	0,00
1996–1999 tuet	0,00	0,00	1 799,14	1 799,14
MARAlaina2000	0,00	0,00	22 729,64	22 729,64
Poro/Luont.2000	0,00	40 054,84	0,00	40 054,84
Kauden 2000-tuet	0,00	40 054,84	22 729,64	62 784,48
Yhteensä	0,00	40 054,84	24 528,78	64 583,62

6. Allekirjoitukset

Tilinpäätös on hyväksytty Helsingissä 23. helmikuuta 2023.

Johtokunta

Puheenjohtaja Minna-Mari Kaila

Varapuheenjohtaja Jani Lehto

Jyri Inha Sanna Koivumäki Marjatta Koskinen

Juha Lappalainen Jonas Laxåback Esko Leinonen

Tilintarkastajien merkintä

Suoritetusta tarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 23.2.2023

BDO Oy, tilintarkastusyhteisö

BDO Audiator Oy, tilintarkastusyhteisö

Hanna Keskinen
JHT, KHT

Ari Lehto
JHT, KHT

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 39 pages before this page

Dokumentet inneholder 39 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 39 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 39 sider før denne side

Detta dokument innehåller 39 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 40 pages before this page

Dokumentet inneholder 40 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 40 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 40 sider før denne side

Detta dokument innehåller 40 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende